

**Рекомендації Уповноваженого із захисту державної мови
щодо норм Закону України «Про забезпечення функціонування української
мови як державної», які стосуються застосування державної мови у
діяльності органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та
організацій комунальної форм власності**

1. Згідно з пунктами 2, 3, 4, 13, 14, 15 та 16 частини першої статті 9 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (далі – Закон) володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків зобов'язані депутати місцевих рад, посадові особи органів місцевого самоврядування, державні службовці, голови місцевих державних адміністрацій, їх перші заступники та заступники, керівники закладів освіти всіх форм власності, педагогічні, науково-педагогічні і наукові працівники, крім іноземців чи осіб без громадянства, які запрошені до закладів освіти та/або наукових установ та працюють на тимчасовій основі як наукові, педагогічні, науково-педагогічні працівники або викладачі іноземної мови, медичні працівники державних і комунальних закладів охорони здоров'я, посадові та службові особи підприємств, установ і організацій комунальної форм власності.

Відповідно до частини першої статті 12 Закону робочою мовою діяльності органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій комунальної форми власності, у тому числі мовою засідань, заходів, зустрічей та мовою робочого спілкування, є державна мова.

Частиною шостою статті 27 Закону визначено, що інтернет-представництва (в тому числі веб-сайти, веб-сторінки в соціальних мережах) органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій комунальної форм власності виконуються державною мовою. Версія інтернет-представництва державною мовою повинна мати не менше за обсягом та змістом інформації, ніж іншомовні версії, та завантажуватись за замовчуванням для користувачів в Україні.

Звертаю також увагу на те, що відповідно до вимог чинних на сьогодні абзацу 2 пункту 2 та пункту 16 Порядку оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04.01.2002 № 3, пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 04.01.2002 № 3 та п. 6.2. Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади, затвердженого наказом Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 25.11.2002 № 327/225 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 29.12.2002 за № 1022/7310 (із змінами і доповненнями) наявність української версії веб-сайтів (сторінок) органів влади є обов'язковою, а інформація на офіційних веб-сайтах (веб-порталах) подається українською мовою.

З огляду на це, наголошую на необхідності наявності у всіх органів місцевого самоврядування, а також підприємств, установ та організацій комунальної форм власності веб-сайтів (веб-сторінок) у мережі Інтернет державною мовою.

2. Відповідно до статті 13 Закону мовою нормативно-правових актів і актів індивідуальної дії, діловодства і документообігу органів місцевого самоврядування є державна мова. Мовою локальних актів, що регулюють діяльність підприємств, установ та організацій комунальної форм власності, є державна мова. Органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації комунальної форм власності беруть до розгляду документи, складені державною мовою, крім випадків, визначених Законом. Відповіді на звернення фізичних та юридичних осіб до органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій комунальної форм власності надаються державною мовою, якщо інше не встановлено Законом.

Також звертаю увагу, що відповідно до статті 28 Закону інформація для загального ознайомлення (оголошення, зокрема ті, які містять публічну пропозицію укласти договір, покажчики, вказівники, вивіски, повідомлення, написи та інша публічно розміщена текстова, візуальна і звукова інформація, що використовується або може використовуватися для інформування необмеженого кола осіб про товари, роботи, послуги, певних суб'єктів господарювання, посадових, службових осіб підприємств або органів місцевого самоврядування) подається державною мовою, якщо інше не встановлено Законом.

3. Відповідно до частин третьої та четвертої статті 27 Закону у роботі органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій комунальної форм власності використовуються винятково комп'ютерні програми з користувацьким інтерфейсом державною мовою. Під час закупівлі комп'ютерних програм для органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій комунальної форм власності обов'язковою умовою є наявність користувацького інтерфейсу державною мовою.

4. Відповідно до статті 20 Закону трудові договори в Україні укладаються державною мовою, що не перешкоджає використовувати сторонам трудового договору його переклад.

5. Відповідно до частини першої статті 29 Закону мовою публічних заходів є державна мова. Публічними заходами є, зокрема, збори, конференції, мітинги, виставки, навчальні курси, семінари, тренінги, дискусії, форуми, інші заходи, доступні або відкриті для учасників таких заходів вільно чи за запрошенням, за плату чи безоплатно, постійно, періодично, одноразово або час від часу, що організуються повністю або частково органами місцевого самоврядування, а також суб'єктами господарювання, власниками (засновниками, учасниками, акціонерами) яких є територіальна громада незалежно від частки цієї власності.

6. Додатково звертаю увагу, що з 16 січня 2021 року набирає чинності стаття 30 Закону, яка стосується використання державної мови у сфері обслуговування споживачів. До зазначеної сфери також відноситься і надання населенню соціальних послуг відповідно до Закону України «Про соціальні послуги». Відповідно до норм статті 30 Закону мовою обслуговування споживачів в Україні є державна мова. Підприємства, установи та організації всіх форм власності, фізичні особи - підприємці, інші суб'єкти господарювання,

що обслуговують споживачів здійснюють обслуговування та надають інформацію про товари (послуги), у тому числі через інтернет-магазини та інтернет-каталоги, державною мовою. **Інформація про товари та послуги на території України надається державною мовою.** Виробники (виконавці, продавці) в Україні всіх форм власності надають споживачам інформацію про вироби (товари), роботи чи послуги державною мовою. Інформація про вироби (товари), роботи чи послуги доводиться до відома споживача в порядку, у спосіб та в обсязі, що визначені Законом України «Про захист прав споживачів». У разі якщо, крім державної, інформація про товари та послуги надається також іншими мовами, обсяг інформації про товари та послуги державною мовою не може бути меншими за обов'язковий обсяг інформації згідно з вимогами, встановленими Законом України «Про захист прав споживачів».

7. Відповідно до норм статей 37 та 38 Закону **мовою листування юридичних осіб**, зареєстрованих в Україні, з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної і комунальної форм власності в Україні є **державна мова.** На звернення, викладені державною мовою, юридичні особи, зареєстровані в Україні, надають відповідь державною мовою.